projekt

UCHWAŁA Nr XXX /... /2020
RADY POWIATU W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM
z dnia 18 grudnia 2020 r.

w sprawie: przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego na lata 2021-2023.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 920) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. 2020r., poz. 821) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego na lata 2021-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Sępólnie Krajeńskim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2021r.

RADCA PRAWNY
Grzegorz Sałczer
Bd-1082

dnia 30.XII.2020 r

Uzasadnienie
do Uchwały Rady Powiatu w Sępólnie Krajeńskim
Nr XXX /...../2020
z dnia 18 grudnia 2020 r.

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020r., poz. 821) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Aktualny Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego opracowany był na lata 2018-2020, w związku z upływającym okresem obowiązywania Programu, należało opracować nowy dokument tj. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego na lata 2021-2023.

Celem ogólnym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego na lata 2021-2023 jest wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Sępoleńskim.

Zakłada się, że realizacja programu umożliwi promowanie i rozwój różnych form rodzicielstwa zastępczego, wsparcie istniejących form pieczy zastępczej, objęcie pomocą i wsparciem rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej.

Inicjator: Zarząd Powiatu
w Sępólnie Krajeńskim

Sp. K.K.
04.12.2020r.

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Powiatu w Sępólnie Krajeńskim
z dnia

- PROJEKT –

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego na lata 2021-2023

„ Kiedy śmieje się dziecko,
śmieje się cały świat"

Janusz Korczak

Sępólno Krajeńskie, grudzień 2020 rok

Spis treści

I. WSTĘP *3*

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU *5*

III. CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SĘPOLEŃSKIM *5*

IV. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE SĘPOLEŃSKIM *12*

4.1. Dom Dla Dzieci Nr 1 w Więcborku *13*

4.2. Dom Dla Dzieci Nr 2 w Więcborku *14*

4.3. Dom Dla Dzieci Nr 3 w Małej Cerkwicy *15*

4.4. Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego pn. „Rodzinny Dom Dziecka w Wąwelnie" *15*

4.5. Ilość ogółem dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego przebywających w pieczy instytucjonalnej z podziałem na gminy wraz z poniesionymi wydatkami na ten cel *16*

V. USAMODZIELNIENIE WYCHOWANKÓW *18*

VI. ANALIZA SWOT *21*

VII. CELE PROGRAMU *22*

VIII. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2021-2023 NA TERENIE POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO *27*

IX. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU *28*

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU *29*

XI. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU *29*

XII. ZAKOŃCZENIE *29*

I. WSTĘP

Powszechnie wiadomo, że podstawową komórką społeczną jest rodzina. Dzieci w rodzinie powinny być otaczane opieką rodziców, powinny być obdarzone miłością i poczuciem bezpieczeństwa. Najbliższe otoczenie modeluje w dziecku obraz życia codziennego i przygotowuje je do dorosłości.

Niestety istnieją rodziny, których funkcjonowanie jest zaburzone i wymagają one pomocy z zewnątrz, ponieważ same nie są w stanie rozwiązać problemów, które piętrząc się pogłębiają tylko ich niewydolność. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej ma być i powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej.

Jednak nawet wzmożona praca z rodziną nie zawsze przynosi pożądane rezultaty. W sytuacjach takich konieczna jest pomoc innych osób, instytucji i państwa.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.[1]

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2001 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 r. poz. 821), zwanej dalej ustawą: zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu zlecono realizację tego zadania. W Powiecie Sępoleński funkcję tę pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku – zgodnie z Zarządzeniem Nr 34/2011 Starosty Sępoleńskiego z dnia 23 listopada 2011 roku. Do głównych zadań w tym zakresie należą: organizowanie opieki i wychowania w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, przyznawanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, przyznawanie dodatku wychowawczego dla rodzin zastępczych na dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, przyznawanie dodatku do kwoty zryczałtowanej, przyznawanie wynagrodzeń rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka, przyznawanie rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka świadczeń na utrzymanie lokalu mieszkalnego, na pokrycie kosztów związanych z remontem, udzielanie tym rodzinom dni wolnych od sprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem. Ponadto, rodzinom zastępczym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka można przyznać świadczenia na: dofinansowanie wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka oraz wystąpieniem zdarzeń losowych.

[1] Art. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2001 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 r. poz. 821)

Do zadań własnych powiatu należy również przyznawanie pomocy na usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo – wychowawcze, rodziny zastępcze.

Podstawą opracowania 3-letniego Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego na lata 2021-2023 jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 r. poz. 821).
Powiat Sępoleński Uchwałą Rady Powiatu w Sępólnie Krajeńskim Nr XLI/212/2018 z dnia 26.01.2018 r. przyjął Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego na lata 2018-2020, który realizowany był przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej. W związku z upływającym okresem obowiązywania powyższego Programu, należało opracować nowy dokument, którego głównym celem jest rozbudowywanie i wspieranie istniejącego systemu pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej, ze szczególnym uwzględnieniem pieczy rodzinnej oraz organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym, opuszczającym pieczę zastępczą. Cele i działania Programu zostały określone na podstawie analizy upływającego okresu programowania oraz przeprowadzonej analizy pieczy zastępczej.

Rezultaty, jakie zostały osiągnięte w poprzednim Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Sępoleńskim na lata 2018-2020, to:

- przekształcenie rodziny zastępczej niezawodowej na rodzinę zastępczą zawodową;
- zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny zatrudnionymi w gminach;
- podnoszenie kwalifikacji koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie pracy z dziećmi i rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i superwizji;
- wsparcie funkcjonujących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy;
- zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat wartości rodziny, rodzicielstwa zastępczego poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne;
- zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe;
- utworzenie mieszkania chronionego treningowego dla osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą;
- wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin biologicznych zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane przede wszystkim w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn.zm.);
2. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526);
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 920);
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821);
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876);
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2012 r., poz. 954);
7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2011 r. Nr 292, poz. 1720);
8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 274, poz. 1620).

III. CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SĘPOLEŃSKIM

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, możliwości zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są rodziny zastępcze:

- spokrewnione (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);

Ilość rodzin zastępczych spokrewnionych w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r. prezentuje poniższy wykres

Wykres 1. Rodziny zastępcze spokrewnione funkcjonujące na terenie Powiatu Sępoleńskiego w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r.

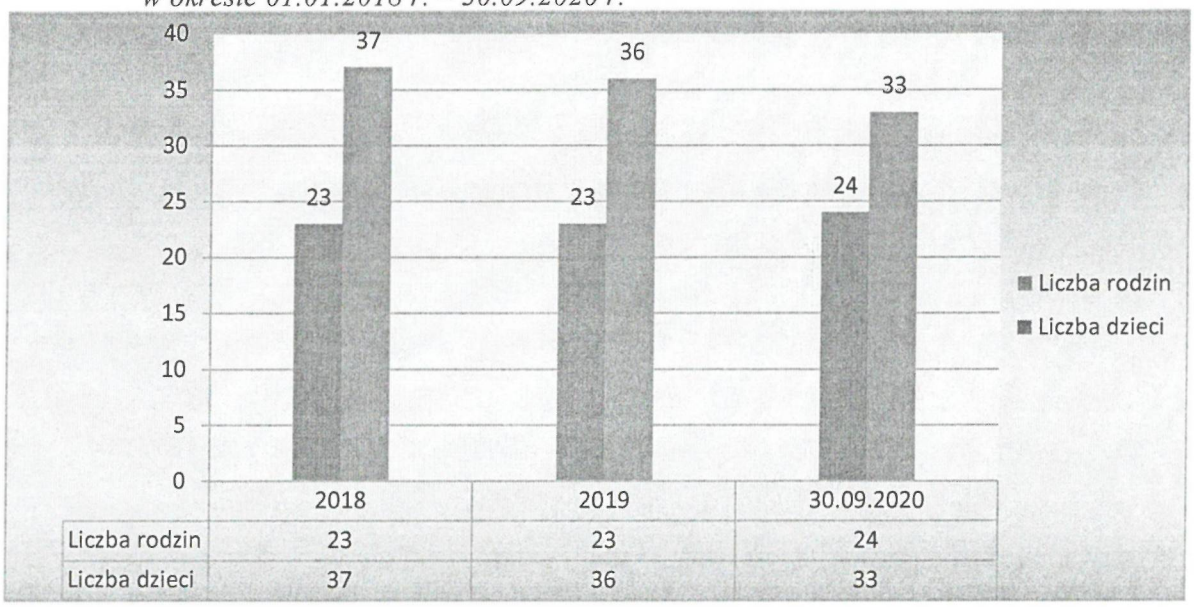

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

- niezawodowe (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi
  lub rodzeństwem dziecka);

Ilość rodzin zastępczych niezawodowych w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r. obrazuje poniższy wykres:

Wykres 2. Rodziny zastępcze niezawodowe funkcjonujące na terenie Powiatu Sępoleńskiego w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r.

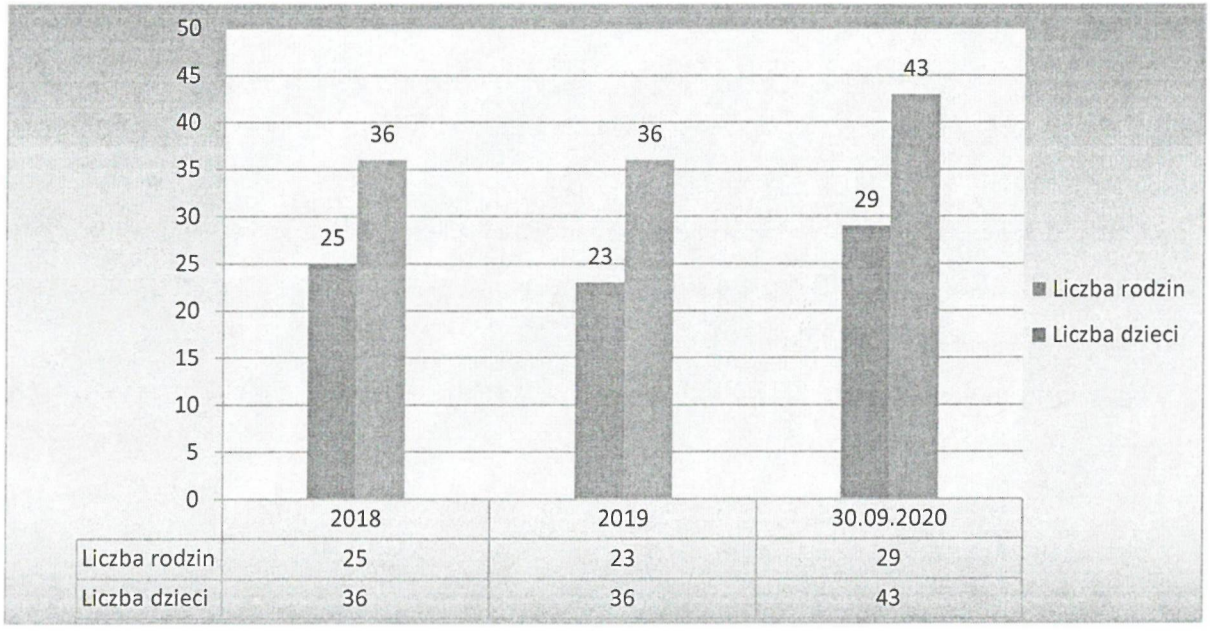

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

- zawodowe (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka), a wśród nich:
  a. pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego (umieszcza się w nich nie więcej niż 3 dzieci, w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej jest dopuszczalne umieszczanie w tym samym czasie większej liczby dzieci - na pobyt okresowy, do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej, nie dłużej niż na 4-8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o: powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej);
  b. specjalistyczna (umieszcza się w niej dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci na podstawie ustawy z dnia 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, tj. niedostosowanych społecznie; w rodzinie tej może wychowywać się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci).

  Na terenie Powiatu Sępoleńskiego od 1 lutego 2018 roku funkcjonuje 1 rodzina zastępcza zawodowa, w której przebywa troje dzieci.

Ilość rodzin zastępczych zawodowych w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r. obrazuje poniższy wykres:

Wykres 3. Rodziny zastępcze zawodowe funkcjonujące na terenie Powiatu Sępoleńskiego w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r.

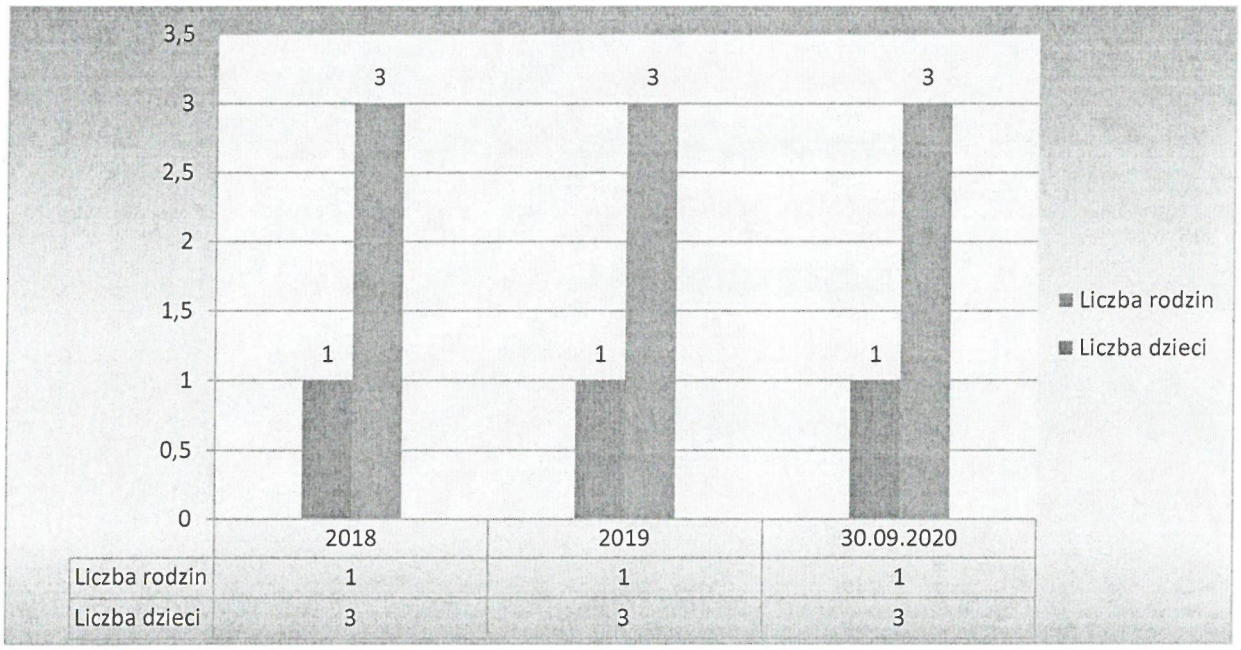

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

Ogółem liczbę rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Sępoleńskiego w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r. przedstawia poniższy wykres:

Wykres 4. Liczba rodzin zastępczych oraz dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego ogółem w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r.

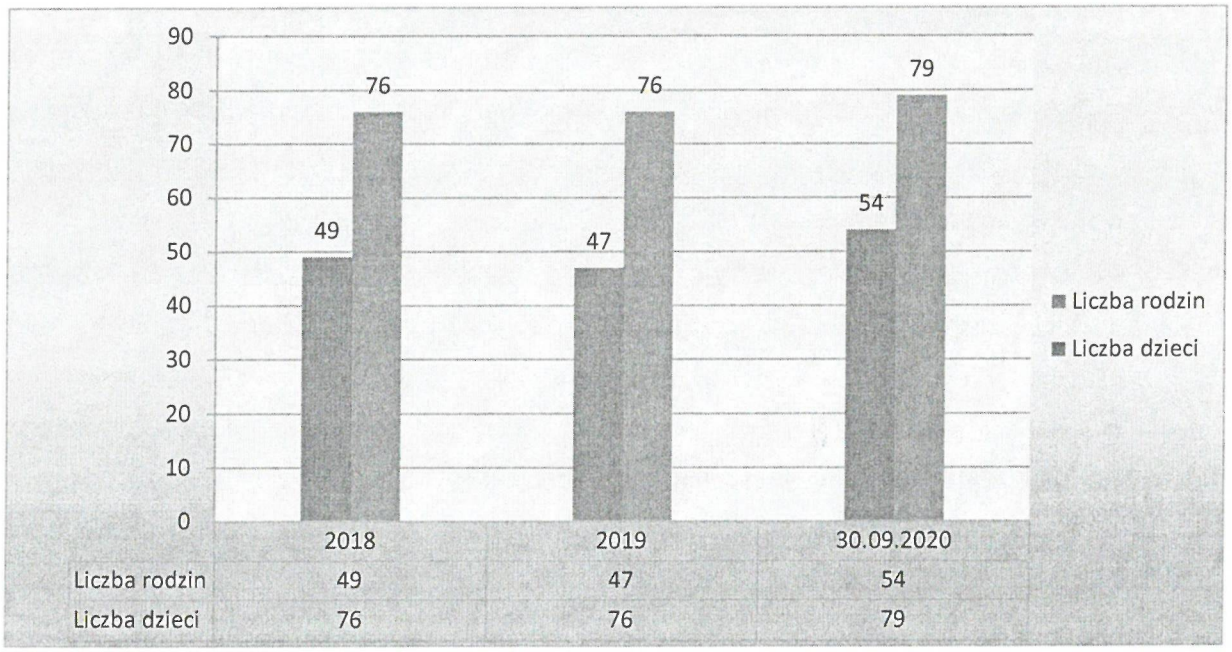

	2018	2019	30.09.2020
Liczba rodzin	49	47	54
Liczba dzieci	76	76	79

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

W Powiecie Sępoleńskim rodziny zastępcze funkcjonują na terenie 4 gmin powiatu.

Wykres 5. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących w Powiecie Sępoleńskim z podziałem na gminy 2018 r. – 30.09.2020 r.

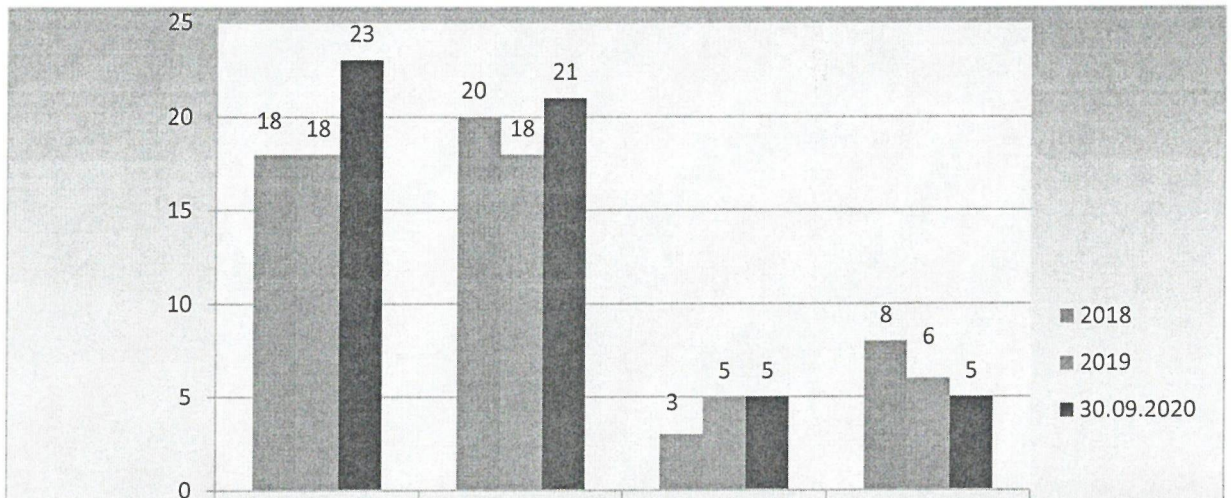

	Gmina Sępólno Kraj.	Gmina Więcbork	Gmina Kamień Kraj.	Gmina Sośno
2018	18	20	3	8
2019	18	18	5	6
30.09.2020	23	21	5	5

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

Wykaz rodzin zastępczych oraz dzieci przebywających w pieczy zastępczej w danej gminie Powiatu Sępoleńskiego dokładniej obrazuje poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych oraz dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego z podziałem na gminy w okresie 01.01.2020 r. - 30.09.2020 r.

Gmina	Liczba rodzin spokrewnionych	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin niezawodowych	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin zawodowych	Liczba dzieci w rodzinach	Ogółem	
							Liczba rodzin	Liczba dzieci
Sępólno Kraj.	**14**	19	**9**	14	**0**	0	**23**	33
Więcbork	**6**	8	**14**	22	**1**	3	**21**	33
Kamień Kraj.	**3**	4	**2**	2	**0**	0	**5**	6
Sośno	**1**	2	**4**	5	**0**	0	**5**	7
Ogółem	**24**	33	**29**	43	**1**	3	**54**	79

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

Tabela 2. Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Sępoleńskiego w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r.

	2018 r.	2019 r.	01.01.2020 r. – 30.09.2020 r.
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Sępoleńskiego	76	76	79
Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych (wraz z jednorazową pomocą, dofinansowanie do wypoczynku oraz koszty związane ze zdarzeniem, mającym wpływ na jakość sprawowanej opieki).	715.390	734.680	588.654,29
Kwota wypłaconego dodatku wychowawczego dla rodzin zastępczych.	311.504,37	317.728,02	231.418,07
Kwota wypłacona w ramach realizacji programu „Dobry Start"	33.600	16.500	15.600

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

Tabela 3. Liczba dzieci przebywających na terenie Powiatu Sępoleńskiego z podziałem na miejsce pochodzenia dziecka, na dzień 30 września 2020 r.

Lp.	Powiat pochodzenia dziecka	Wychowankowie - liczba
1.	Powiat Sępoleński	59
2.	Powiat Białogardzki	1
3.	Powiat Nakielski	1
4.	Powiat Bytowski	2
5.	Powiat Wołowski	1
6.	Miasto Zabrze	1
7.	Powiat Rawicki	1
8.	Powiat Średzki	2
9.	Miasto Bydgoszcz	5
10.	Powiat Radziejowski	2
11.	Powiat Wejherowski	1
Razem		76

Tabela 4. Liczba dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego przebywająca w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz wydatki Powiatu Sępoleńskiego na ten cel w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r.

Wyszczególnienie	2018 r.	2019 r.	01.01.2020 r. - 30.09.2020 r.
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka na terenie innych powiatów	28	33	35
Kwota wydatków Powiatu Sępoleńskiego poniesiona z tego tytułu w złotych	460.496	545.571	410.047,13
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych pochodzących z terenu Powiatu Sępoleńskiego przebywających na terenie Powiatu Sępoleńskiego	58	59	62
Kwota wydatków Powiatu Sępoleńskiego poniesiona z tego tytułu w złotych	514.756	517.679	410.651,89

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

Wykres 6. Liczba dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego przebywających w rodzinach zastępczych z podziałem na gminy, z których pochodzą dzieci, w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r.

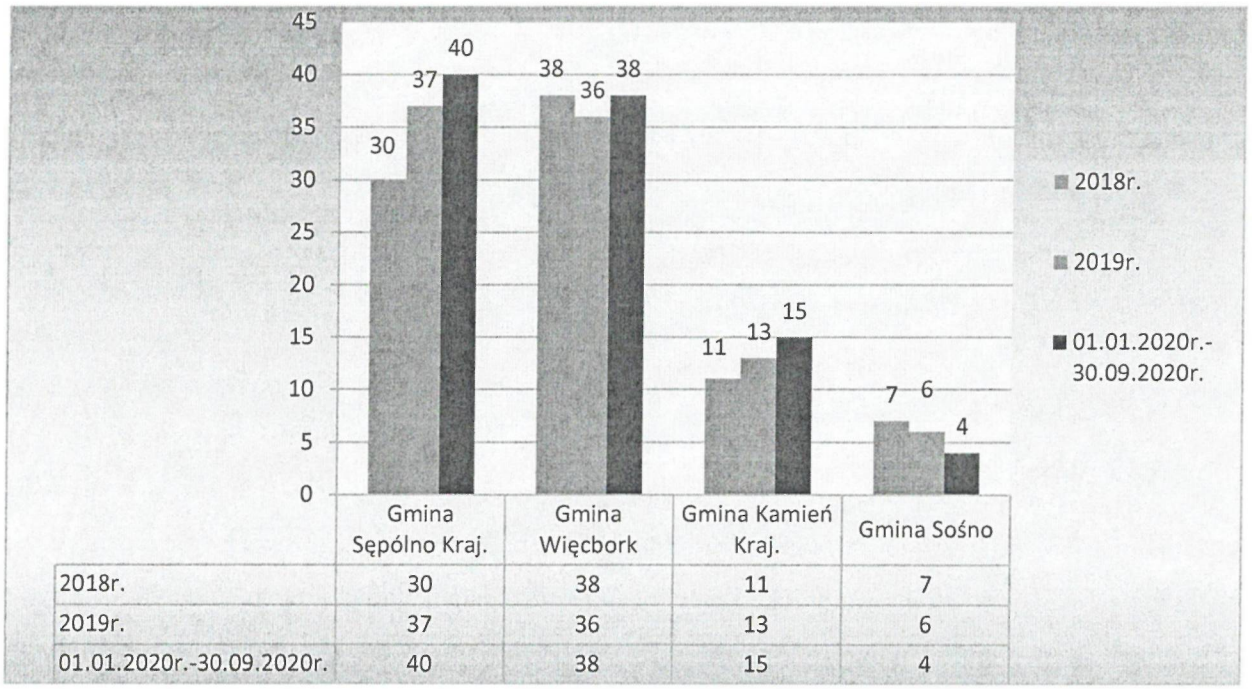

	Gmina Sępólno Kraj.	Gmina Więcbork	Gmina Kamień Kraj.	Gmina Sośno
2018r.	30	38	11	7
2019r.	37	36	13	6
01.01.2020r.-30.09.2020r.	40	38	15	4

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

Z analizy powyższych tabel wynika, że następuje wzrost liczby rodzin zastępczych.

Rodziny zastępcze są wspierane w swoim funkcjonowaniu między innymi poprzez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorzy regularnie odwiedzają rodziny zastępcze. Takie działanie ma na celu ustalenie sytuacji przyjętego dziecka, sposobu sprawowania opieki, dbania o zapewnienie dzieciom prawidłowych warunków rozwoju i wychowania, odpowiednich do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. W 2020 roku koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczyli w superwizjach, które umożliwiły wymianę doświadczeń z koordynatorami z innych powiatów, dały możliwość przedyskutowania problemów, wsparcie w przezwyciężaniu trudności merytorycznych oraz emocjonalnych jakie niesie ze sobą bezpośrednia praca w obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Ponadto osoby pełniące funkcję rodzinnej pieczy zastępczej mogą liczyć na wsparcie specjalistyczne oferowane w ramach projektu partnerskiego realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu pn. ***„Rodzina w Centrum"*** i ***„Rodzina w Centrum 2"*** w ramach RPO WKP na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 9 Solidarne Społeczeństwo, Działanie 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych, Poddziałanie 9.3.2 Rozwój usług społecznych. Rodziny w ramach niniejszego projektu mogą skorzystać między innymi ze wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej, superwizji, warsztatów jednodniowych dla rodzin zastępczych, warsztatów „Moje emocje", grup wsparcia, wyjazdów edukacyjnych, spotkań dotyczących rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Ponadto został złożony wniosek o dofinansowanie projektu „Rodzina w Centrum 3", który ma być realizowany w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2022 r.

W celu pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej PCPR systematycznie zamieszcza ogłoszenia w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej. Konieczna jest kontynuacja realizowanych działań wspierających rodzicielstwo zastępcze, intensywna praca w kierunku promocji rodzicielstwa zastępczego, w celu pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych oraz utworzenie zawodowych rodzin zastępczych.

IV. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE SĘPOLEŃSKIM

Do zadań własnych powiatu, w zakresie opieki nad rodziną i dzieckiem, należy między innymi zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej w szczególności przez organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży. Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinien mieć charakter przejściowy - do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W realizacji powyższego zadania Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ściśle współpracuje z sądem, kuratorami, innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej oraz placówkami opiekuńczo - wychowawczymi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zajmuje się kierowaniem małoletnich do placówek opiekuńczo-wychowawczych. Umieszczenie dziecka w całodobowej placówce następuje po wyczerpaniu wszystkich innych możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej przez osoby, które zajmują się pracą w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

Podstawą do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest orzeczenie sądu rodzinnego. Dziecko może być przyjęte do placówki opiekuńczo - wychowawczej również na wniosek rodzica, opiekuna prawnego bądź na prośbę samego dziecka. W przypadkach konieczności zapewnienia natychmiastowej opieki - na polecenie sędziego, kiedy jest doprowadzone przez policję, szkołę lub inne osoby, placówki przyjmują dzieci bez skierowania oraz postanowienia Sądu.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych umieszczane są dzieci powyżej 10 roku życia.

Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach,

szczególnie gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa. Jednocześnie ustawa zakłada także poprawę standardu opieki w placówkach poprzez zmniejszenie ilości miejsc w placówce do 14 wychowanków. Z dniem 1 stycznia 2021 r. w istniejących placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego jest możliwość umieszczenia do 14 wychowanków.

Na terenie Powiatu Sępoleńskiego funkcjonuje Centrum Administracyjne Domów Dla Dzieci w Więcborku, które obsługuje placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego. Do końca 2020 roku jest to: Dom Dla Dzieci Nr 1 i Dom Dla Dzieci Nr 2 w Więcborku oraz Dom Dla Dzieci Nr 3 w Małej Cerkwicy. Natomiast od 1 stycznia 2021 roku Centrum będzie obsługiwało cztery placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego tj.: Dom Dla Dzieci Nr 1 i Dom Dla Dzieci Nr 2 w Więcborku oraz Dom Dla Dzieci Nr 3 i Dom Dla Dzieci Nr 4 w Małej Cerkwicy. W każdym z Domów Dla Dzieci w Więcborku i Małej Cerkwicy może przebywać do 14 wychowanków.

Na dzień 30.09.2020 r. w Domach Dla Dzieci w Więcborku i Małej Cerkwicy przebywało łącznie 55 dzieci, w tym 20 dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego.

4.1. Dom Dla Dzieci Nr 1 w Więcborku

Placówka spełnia wymagania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 292, poz. 1720).

Tabela 5. Liczba wychowanków Domu Dla Dzieci Nr 1 w Więcborku, na dzień 30 września 2020 r.

Lp.	Powiat pochodzenia dziecka	Wychowankowie - liczba
12.	Powiat Sępoleński	6
13.	Powiat Zielonogórski	1
14.	Powiat Kołobrzeski	4
15.	Powiat Pruszkowski	1
16.	Powiat Koszaliński	3
Razem		15

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

Tabela 6. Liczba umieszczonych wychowanków w Domu Dla Dzieci Nr 1 w Więcborku w okresie 01.01.2020 r. – 30.09.2020 r.

Lp.	Placówka	Liczba wychowanków	Wychowankowie z Powiatu Sępoleńskiego	Wychowankowie z innych powiatów
1.	Dom Dla Dzieci Nr 1 w Więcborku	0	0	0

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

4.2. Dom Dla Dzieci Nr 2 w Więcborku

Placówka spełnia wymagania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 292, poz. 1720).

Tabela 7. Liczba wychowanków Domu Dla Dzieci Nr 2 w Więcborku, na dzień 30 września 2020 r.

Lp.	Powiat pochodzenia dziecka	Wychowankowie - liczba
1.	Powiat Sępoleński	2
2.	Powiat Chojnicki	1
3.	Miasto Bydgoszcz	4
4.	Powiat Pilski	2
5.	Powiat Słubicki	1
6.	Powiat Żniński	1
7.	Powiat Świdwiński	3
Razem		14

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

Tabela 8. Liczba umieszczonych wychowanków w Domu Dla Dzieci Nr 2 w Więcborku w okresie 01.01.2020 r. – 30.09.2020 r.

Lp.	Placówka	Liczba wychowanków	Wychowankowie z Powiatu Sępoleńskiego	Wychowankowie z innych powiatów
1.	Dom Dla Dzieci Nr 2 w Więcborku	2	0	2

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

4.3. Dom Dla Dzieci Nr 3 w Małej Cerkwicy

Placówka do końca 2020 roku funkcjonowała jako Dom Dla Dzieci przeznaczony dla 30 wychowanków, natomiast od 1 stycznia 2021 roku Dom Dla Dzieci Nr 3 zostanie podzielony na dwie 14 osobowe placówki, tworząc Dom Dla Dzieci Nr 3 i Dom Dla Dzieci Nr 4.

Placówka aktualnie spełnia wymagania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 292, poz. 1720).

Tabela 9. Liczba wychowanków Domu Dla Dzieci Nr 3 w Małej Cerkwicy wg stanu na dzień 30 września 2020 roku.

Lp.	Powiat pochodzenia dziecka	Wychowankowie - liczba
1.	Powiat Sępoleński	12
2.	Powiat Iławski	2
3.	Powiat Koszaliński	1
4.	Powiat Gorzowski	1
5.	Powiat Toruński	1
6.	Powiat Tczewski	1
7.	Miasto Bydgoszcz	1
8.	Powiat Piotrkowski	2
9.	Powiat Pilski	3
10.	Powiat Lubański	2
	Razem	26

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

Tabela 10. Liczba umieszczonych wychowanków w Domu Dla Dzieci Nr 3 w Małej Cerkwicy w okresie 01.01.2020 r. – 30.09.2020 r.

Lp.	Placówka	Liczba wychowanków	Wychowankowie z Powiatu Sępoleńskiego	Wychowankowie z innych powiatów
1.	Dom Dla Dzieci Nr 3 w Małej Cerkwicy	1	1	0

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

4.4. Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego pn. „Rodzinny Dom Dziecka w Wąwelnie"

Na terenie Powiatu Sępoleńskiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego pn. „Rodzinny Dom Dziecka w Wąwelnie", która jest przeznaczona dla 7 wychowanków. W 2020 roku w okresie od stycznia do września w Placówce przebywało 8 dzieci.

Tabela 11. Liczba przebywających w „Rodzinnym Domu Dziecka w Wąwelnie" wychowanków z terenu Powiatu Sępoleńskiego w okresie 01.01.2020 r.- 30.09.2020 r. z podziałem na gminy

Gmina	Liczba dzieci
Sępólno Kraj.	3
Więcbork	2
Kamień Kraj.	2
Sośno	1
Ogółem	8

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

4.5. Ilość ogółem dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego przebywających w pieczy instytucjonalnej z podziałem na gminy wraz z poniesionymi wydatkami na ten cel

Tabela 12. Liczba dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego przebywających w placówkach opiekuńczo- wychowawczych oraz poniesione wydatki Powiatu Sępoleńskiego na ten cel w okresie 01.01.2018r. - 30.09.2020r.

Wyszczególnienie	2018 r.	2019 r.	01.01.2020 r. -30.09.2020 r.
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów	5	4	2
Kwota poniesionych wydatków przez Powiat Sępoleński na rzecz innych powiatów (w zł)	84.813	89.581	62.107
Liczba dzieci przebywających w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Więcborku i w Małej Cerkwicy	22	24*	20
Kwota poniesionych wydatków przez Powiat Sępoleński na utrzymanie dzieci w POW w Więcborku i w Małej Cerkwicy (w zł)	1.117.955	1.140.815	886.877
Liczba dzieci przebywających w Rodzinnym Domu Dziecka w Wąwelnie	7	14*	8
Kwota poniesionych wydatków przez Powiat Sępoleński na utrzymanie dzieci w RDD w Wąwelnie (w zł)	183.868	238.989	180.064

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

* W 2019r. czwórka dzieci przebywała w RDD a następnie została umieszczona w DDD Nr 1 w Więcborku

Wykres 7. Liczba dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z podziałem na gminy, z których pochodzą dzieci, w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r.

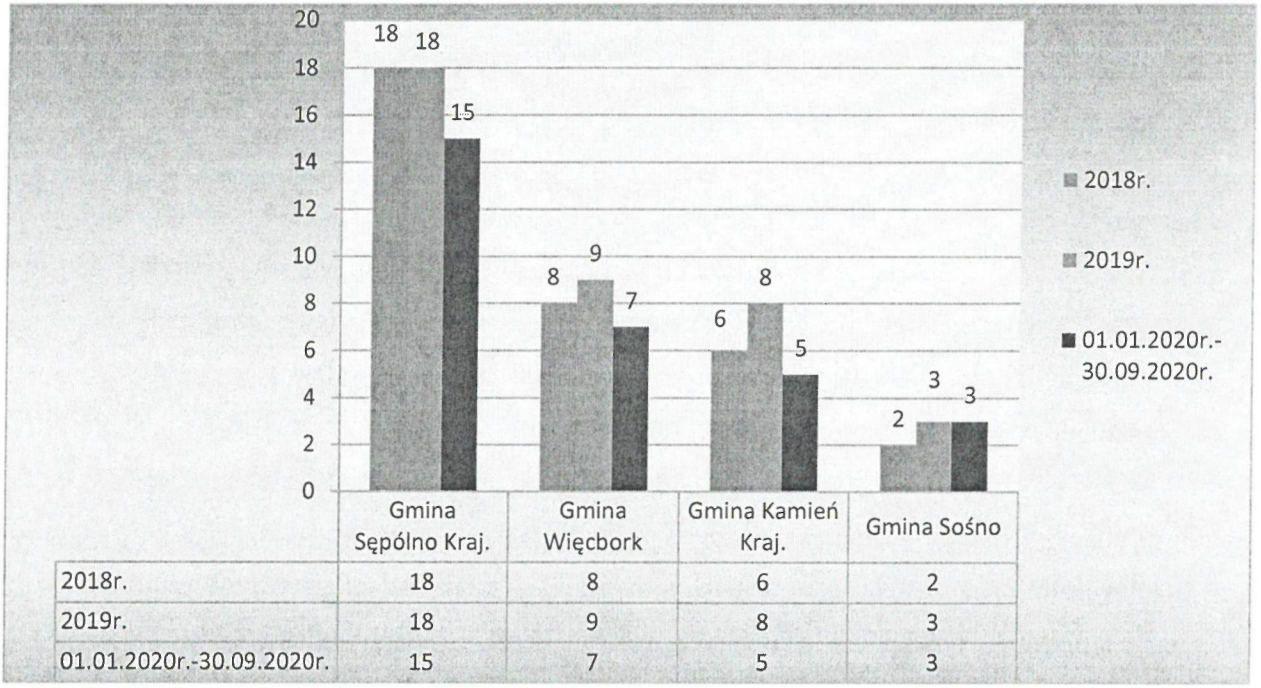

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych są objęte wsparciem w postaci świadczenia w ramach realizacji programu „Dobry Start" oraz dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego. Na mocy art. 115 ust. 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821) na wniosek dyrektora placówki opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego dzieci otrzymują taki dodatek od 2016 r. Natomiast dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego zostały objęte takim wsparciem na mocy art. 113a cytowanej ustawy od dnia 01.07.2019r.

Tabela 13. Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej dla dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w okresie 01.01.2018 r. – 30.09.2020 r.

	2018 r.	2019 r.	01.01.2020 r. - 30.09.2020 r.
Kwota wypłaconego dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego dla dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego	20.853,11	26.991,72	23.854,84
Kwota wypłaconego dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego dla dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego	-	138.525,80	207.799,78
Kwota wypłacona w ramach realizacji programu „Dobry Start" dla dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	16.200	15.900	15.300

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

V. USAMODZIELNIENIE WYCHOWANKÓW

Do zadań powiatu należy również usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest trudność w pozyskaniu we własnym zakresie mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ponadto, osoby te cechują się często biernością, niechęcią do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niską motywacją do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te w istotny sposób utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Celowe zatem jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób, umożliwiający młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia.

Zgodnie z art. 140 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osobie umieszczonej w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia sądu, opuszczającej po osiągnięciu pełnoletności rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą":

1) przyznaje się pomoc na:
   - kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie;
2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
   - odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia.

Na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej osoba pełnoletnia opuszczająca dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zwana dalej "osobą usamodzielnianą", zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, a także pomocą:

1) pieniężną na usamodzielnienie;
2) pieniężną na kontynuowanie nauki;
3) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym;
4) w uzyskaniu zatrudnienia;
5) na zagospodarowanie - w formie rzeczowej.

Na początku procesu usamodzielnienia sporządza się indywidualny program usamodzielnienia. W programie wychowanek oraz opiekun usamodzielnienia uwzględnia przede wszystkim założenia związane z tokiem nauki, podjęciem zatrudnienia oraz określa czy ma zapewnione mieszkanie.

Usamodzielnieni wychowankowie objęci są pomocą socjalną, która w szczególności polega na monitorowaniu ich sytuacji życiowej, dochodowej i rodzinnej. Usamodzielnieni wychowankowie w okresie 01.01.2018 -30.09.2020 mogli korzystać ze wsparcia specjalistycznego oferowanego w ramach projektu partnerskiego realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu/ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku pn. „Rodzina w Centrum" i „Rodzina w Centrum 2" w ramach RPO WKP na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 9 Solidarne Społeczeństwo, Działanie 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych, Poddziałanie 9.3.2 Rozwój usług społecznych. Wychowankowie w ramach powyższych projektów mogli skorzystać między innymi z poradnictwa psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, oferty bonów edukacyjnych oraz warsztatów. Utworzone zostało mieszkania treningowego dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, które ma na celu zapewnienie usług bytowych oraz nauki. Jak również rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia, przez osoby usamodzielnione opuszczające pieczę zastępczą i będące w wieku 18-25 lat oraz pochodzące z terenu powiatu sępoleńskiego lub zameldowane na terenie powiatu sępoleńskiego. Przeznaczone jest dla 2 osób, które mają do dyspozycji własny pokój oraz do dyspozycji wspólnej kuchnię, korytarz, łazienki wraz z WC. Ponadto mieszkanie zostało wyposażone w meble, sprzęt gospodarstwa domowego oraz inne wyposażenie niezbędne do prawidłowego funkcjonowania samodzielnego gospodarstwa domowego oraz w instalację wodociągową, kanalizacyjną, elektryczną, centralnego ogrzewania.

Tabela 14. Liczba usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych w okresie 01.01.2018 r. - 30.09.2020 r. wg form udzielonej pomocy

Wyszczególnienie	2018 r.	2019 r.	01.01.2020 r. - 30.09.2020 r.
Liczba wychowanków rodzin zastępczych, którzy otrzymali pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki	13	13	10
kwota wypłaconej pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki (w zł)	66.882	61.336	43.549,97
Liczba wychowanków rodzin zastępczych, którzy otrzymywali pomoc pieniężną na usamodzielnienie	1	5	0
Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej na usamodzielnienie (w zł)	3.300	30.875	0,00
Liczba wychowanków rodzin zastępczych, którzy otrzymywali pomoc pieniężną na usamodzielnienie w formie rzeczowej	3	1	0
kwota wypłaconej pomocy pieniężnej na usamodzielnienie w formie rzeczowej (w zł)	4.500	1.597	0,00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

Tabela 15. Liczba usamodzielniających się wychowanków oraz wysokość wypłaconej pomocy dla usamodzielniających się wychowanków, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii i młodzieżowy ośrodek wychowawczy w okresie 01.01.2018r. - 30.09.2020r.

Wyszczególnienie	**2018 r.**	**2019 r.**	**01.01.0202 r. - 30.09.2020 r.**
Liczba usamodzielniających się wychowanków, którzy otrzymali pomoc pieniężną na usamodzielnienie.	4	5	2
Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej na usamodzielnienie (w zł)	18 828,00	31.282,00	13.878,00
Liczba usamodzielniających się wychowanków, którzy otrzymali comiesięczną pomoc na kontynuowanie nauki	16	12	7
Kwota wypłaconej comiesięcznej pomocy na kontynuowanie nauki (w zł)	82 378,17	44.402,24	24.745,20
Liczba usamodzielniających się wychowanków, którzy otrzymali pomoc na zagospodarowanie	2	5	1
Kwota wypłaconej pomocy na zagospodarowanie (w zł)	6 789,00	13.173,93	1.579,00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kraj. z siedzibą w Więcborku

VI. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest niezwykle efektywną metodą rozpoznania słabych i silnych stron funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Sępoleńskim, jak również szanse i zagrożenia, które mogą wystąpić w obszarze działania.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, - prowadzenie działań promujących rodzicielstwo zastępcze, - prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze, - zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, - superwizje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej - realizacja projektu „Rodzina w Centrum" i „Rodzina w Centrum 2", - stały kontakt PCPR z instytucjami samorządowymi, - funkcjonowanie Centrum Administracyjnego Domów Dla Dzieci w Więcborku, - wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia, - mieszkanie chronione treningowe dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, - współpraca z organami wymiaru sprawiedliwości.	- mała liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, - długotrwały proces przygotowawczy do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, - wysokie koszty utrzymania placówek opiekuńczo-wychowawczych i ich wychowanków, - niechęć do korzystania z poradnictwa specjalistycznego, - zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo - wychowawczych przez rodziców biologicznych, - brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, - problem z prawnym ustaleniem powiatu pochodzenia dziecka, co utrudnia podpisywanie porozumień.

SZANSE	ZAGROŻENIA
- zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne, - możliwość pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze, - stałe szkolenia i doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej, - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych.	- patologizacja i nieporadność życiowa rodzin naturalnych, - wypalenie zawodowe rodzin zastępczych, - brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, - problemy wychowawcze w pieczy zastępczej, - brak współpracy ze strony naturalnych rodziców w celu powrotu dziecka do rodziny, - trudności we współpracy z innymi instytucjami zaangażowanymi w pomoc dziecku i rodzinie, - wzrost kosztów utrzymania pieczy zastępczej.

VII. CELE PROGRAMU

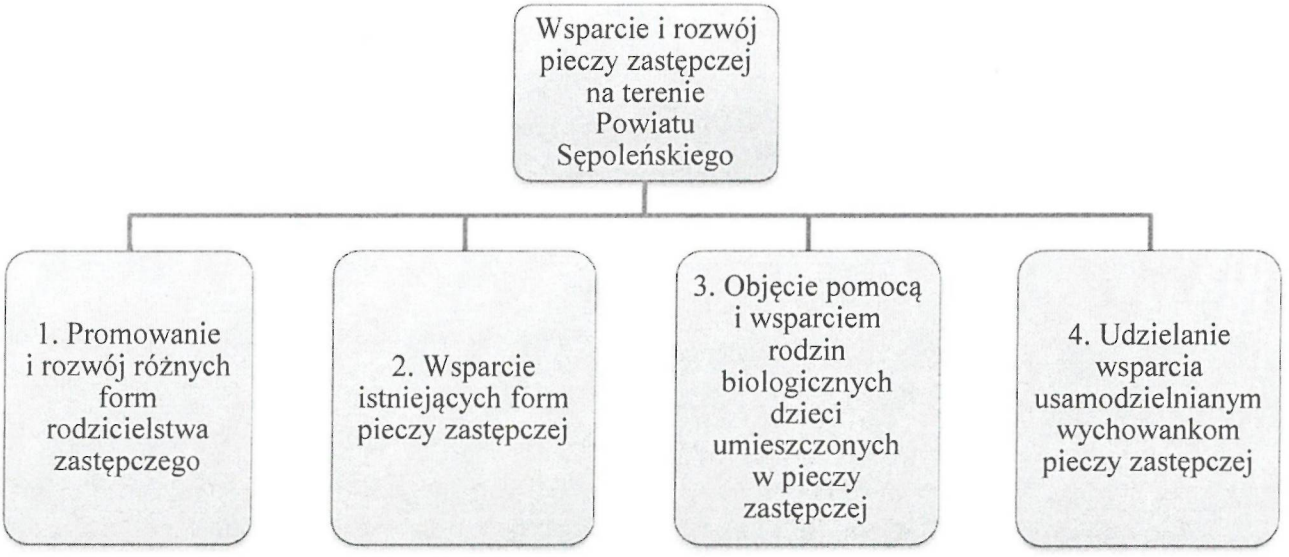

Cel 1. Promowanie i rozwój różnych form rodzicielstwa zastępczego

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizator
1.	Promowanie wartości rodziny wśród lokalnej społeczności poprzez media, a także organizowanie imprez rodzinnych, festynów, konferencji itp.	2021-2023	lokalne instytucje i organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2.	Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej poprzez akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego.	2021-2023	PCPR
3.	Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, w szczególności zawodowych oraz niezawodowych.	2021-2023	PCPR
4.	Tworzenie rodzinnych form rodzicielstwa zastępczego. Finansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych.	2021-2023	Rada Powiatu, Gmina, PCPR

Głównym założeniem celu jest promowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Cel 2. Wsparcie istniejących form pieczy zastępczej

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizator
1.	Objęcie funkcjonujących rodzin zastępczych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.	2021-2023	PCPR
2.	Zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcie specjalistów w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną.	2021-2023	PCPR
3.	Organizowanie szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych w celu rozwoju ich kompetencji opiekuńczo- wychowawczych.	2021-2023	PCPR
4.	Działania mające na celu utrzymanie standardów usług.	2021-2023	Rada Powiatu, Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, PCPR

5.	Współpraca z powiatami, z których pochodzą dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego.	2021-2023	PCPR
6.	Prowadzenie rejestru osób zakwalifikowanych oraz pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.	2021-2023	PCPR
7.	Ocenianie sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	2021-2023	PCPR, OPS, kuratorzy, Kujawsko – Pomorski Ośrodek Adopcyjny w Toruniu
8.	Ocenianie rodzin zastępczych.	2021-2023	PCPR, OPS, kuratorzy
9.	Organizowanie specjalistycznych szkoleń dla pracowników Zespołu ds. Pieczy Zastępczej.	2021-2023	specjalistyczne firmy szkolące
10.	Realizacja świadczeń finansowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (obligatoryjnych i fakultatywnych).	2021-2023	Rada Powiatu, Gmina, PCPR
11.	Organizowanie grup wsparcia w celu wymiany doświadczeń i integracji.	2021-2023	PCPR
12.	Wsparcie rodzin zastępczych rodzinami pomocowymi.	2021-2023	Rada Powiatu, Starosta, PCPR
13.	Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	2021-2023	Rada Powiatu, PUP

Szczególnie istotne jest położenie nacisku na świadczenie pomocy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich nałożonych na rodziny zastępcze, umożliwiając dostęp do profesjonalnej i systemowej pomocy i wsparcia. Wspieranie rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej pozwoli na wzmocnienie jej podstawowych funkcji.

Cel 3. Objęcie pomocą i wsparciem rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizator
1.	Wzbudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy i uświadamianie rodzicom, że dzieci zawsze ich potrzebują i że to oni powinni stanowić oparcie dla domu niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują. Indywidualne konsultacje, pomoc prawna.	2021-2023	Asystenci rodzin zatrudniani przez gminę, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny z podmiotem organizującym pracę z rodziną we współpracy z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, zatrudnianymi przez PCPR , placówki opiekuńczo-wychowawcze
2.	Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadomienie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom, zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa. Organizowanie zajęć warsztatowych, kontrakty indywidualne, indywidualne rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.	2021-2023	Asystenci rodzin zatrudniani przez gminę, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny z podmiotem organizującym pracę z rodziną we współpracy z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, zatrudnianymi przez PCPR, PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze

W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej należy podejmować działania z rodzicami biologicznymi, aby dzieci jak najszybciej mogły powrócić do rodziny naturalnej. Niezbędnym warunkiem realizacji tego zadania jest współdziałanie i otwarcie się rodziców naturalnych na działania pomocowe, a przede wszystkim chęć odzyskania dzieci i ich powrotu do rodziny.

Cel 4. Udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizator
1.	Współuczestniczenie w sporządzaniu i realizacji indywidualnych programów usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.	2021-2023	Opiekun usamodzielnienia, PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze
2.	Realizacja świadczeń finansowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawą o pomocy społecznej.	2021-2023	Rada Powiatu, Gmina, PCPR
3.	Umożliwienie korzystania ze specjalistycznego poradnictwa.	2021-2023	PCPR, OPS
4.	Organizowanie grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków.	2021-2023	PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze
5.	Motywowanie osób usamodzielnianych do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, motywowaniu do kontynuowania nauki i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych.	2021-2023	Opiekun usamodzielnienia, PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze
6.	Przystępowanie do konkursów i realizacja projektów w ramach środków pozabudżetowych , w tym z Unii Europejskiej na rzecz pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2021-2023	Rada Powiatu, PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze
7.	Motywowanie osób usamodzielnianych do aktywnego poszukiwania pracy.	2021-2023	Opiekun usamodzielnienia, PUP, placówki opiekuńczo-wychowawcze, PCPR
8.	Utrzymanie mieszkania chronionego treningowego	2021-2023	PCPR

Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej na ogół nie mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich rodzin naturalnych, dlatego też bardzo istotna jest kwestia wsparcia tych młodych osób w drodze do samodzielności, szczególnie na początku procesu usamodzielnienia. Istotnym

zadaniem jest wspieranie tych osób i udzielanie im pomocy w uzyskaniu przede wszystkim wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, które są przepustką do samodzielności. Bardzo ważna jest również pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe.

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku przy współpracy, w szczególności:

1) rodzin zastępczych;
2) placówek opiekuńczo- wychowawczych;
3) ośrodków pomocy społecznej;
4) Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Krajeńskim;
5) Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sępólnie Krajeńskim,
6) Kujawsko – Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego w Toruniu;
7) szkół, biur obsługi oświaty samorządowej;
8) policji;
9) kuratorów sądowych;
10) organizacji pozarządowych, stowarzyszeń
11) innych podmiotów i instytucji, np. sponsorzy, firmy i osoby szkolące.

VIII. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2021-2023 NA TERENIE POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO

Na terenie Powiatu Sępoleńskiego funkcjonuje 1 zawodowa rodzina zastępcza, w której przebywa troje dzieci. Natomiast Starosta Sępoleński podpisał umowę z rodziną zamieszkującą na terenie Powiatu Chojnickiego, która pełni funkcję rodziny zastępczej zawodowej dla 3 rodzeństwa z naszego powiatu. Biorąc pod uwagę jednak zapotrzebowanie w zakresie pozyskania rodzin zastępczych celem zapewnienia dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych, a szczególnie dzieciom do 10 roku życia oraz oferowany programem system wsparcia rodzicielstwa zastępczego, zakłada się pozyskanie i utworzenie rodzin zastępczych zawodowych. W poprzednim programie ustalono limit na poziomie 1 rodziny i został on zrealizowany.

Na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej oraz uwzględniając realne możliwości finansowe powiatu, ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2021-2023, jak w poniższej tabeli.

Tabela 17. Limit rodzin zastępczych zawodowych na terenie Powiatu Sępoleńskiego w latach 2021-2023

Lp.	Rok	Limit rodzin zastępczych zawodowych
1.	2021	1
2.	2022	2
3.	2023	2

IX. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmniejszenie liczby dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego umieszczanych w pieczy zastępczej.
2. Zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
3. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat wartości rodziny, rodzicielstwa zastępczego poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
4. Zwiększenie liczby niezawodowych rodzin zastępczych.
5. Utworzenie zawodowych rodzin zastępczych.
6. Zawieranie umów z rodzinami pomocowymi i ich finansowanie na czas nie sprawowania opieki przez rodziny zastępcze zawodowe i prowadzącego rodzinny dom dziecka.
7. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny zatrudnionymi w gminach.
8. Wsparcie funkcjonujących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy i przyznawanie dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych.
9. Większe zaktywizowanie osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.
10. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.
11. Utrzymanie mieszkania chronionego treningowego dla usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej.

12. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin biologicznych zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 na terenie Powiatu Sępoleńskiego są środki finansowe pochodzące w szczególności z:

1) budżetu Powiatu Sępoleńskiego;
2) budżetów samorządów gminnych;
3) budżetów samorządów powiatowych;
4) budżetu państwa;
5) odpłatności rodziców biologicznych;
6) państwowych funduszy celowych,
7) środków Unii Europejskiej oraz innych mechanizmów finansowania;
8) budżetów organizacji pozarządowych;
9) innych źródeł (np. darowizny).

XI. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Sępoleńskim na lata 2021–2023 odbywać się będzie na podstawie informacji dyrektora PCPR, przedkładanych Radzie Powiatu w Sępólnie Krajeńskim łącznie z corocznym sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań z zakresu pieczy zastępczej oraz analizy zbieranych informacji. Program ma charakter otwartego dokumentu i będzie podlegał ewaluacji w zależności od istniejących potrzeb.

XII. ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Sępoleńskiego na lata 2021-2023 wyznacza kierunki działań uznane za potrzebne i wartościowe. Uwidacznia on również, że forma opieki zastępczej powinna respektować prawo dziecka do stabilnego środowiska wychowawczego, do utrzymania osobistych kontaktów z rodziną, w tym powrotu do rodziny naturalnej. W przypadku kiedy dziecko musi znaleźć się poza rodziną biologiczną należy stworzyć jemu dogodne warunki najbardziej zbliżone do rodzinnych, niezależnie na jak długo trafia do innych form opieki zastępczej.